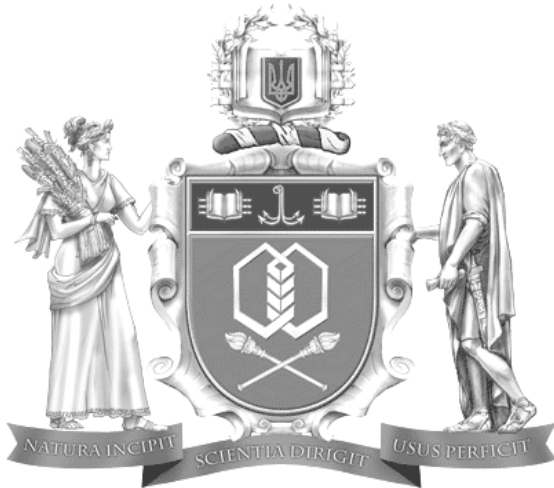

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

47

**НАУКОВО-
МЕТОДИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

Матеріали конференції

*Перспективи розвитку
науково-методичного забезпечення для
самостійного вивчення дисциплін
та їх окремих розділів*

ОДЕСА 2016

Матеріали друкуються відповідно до рішення 47-ї науково-методичної конференції ОНАХТ “Перспективи розвитку науково-методичного забезпечення для самостійного вивчення дисциплін та їх окремих розділів”, яка проходила 4–5 квітня 2016 року.

Склад редакції: Єгоров Б.В., д-р техн. наук, професор,
Трішин Ф.А., канд. техн. наук, доцент,
Мураховський В.Г., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Волков В.Е., д-р техн. наук, професор,
Корнієнко Ю.К., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Кручек О.А., канд. техн. наук, доцент,
Саркісян Г.О., канд. техн. наук, доцент,
Леонтьєва І.О., методист методичного відділу.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ТРЕНІНГІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ КОМБІКОРМОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Б.В. Єгоров, А.В. Макаринська, О.Є. Воєцька, Т.В. Бордун

Запорука успіху будь-якого сучасного підприємства – постійне вдосконалення та розвиток навичок персоналу. Філософія підготовки інженерних і наукових кадрів в Одеській національній академії харчових технологій (ОНАХТ) здійснюється за схемою, наведеною на рис. 1.

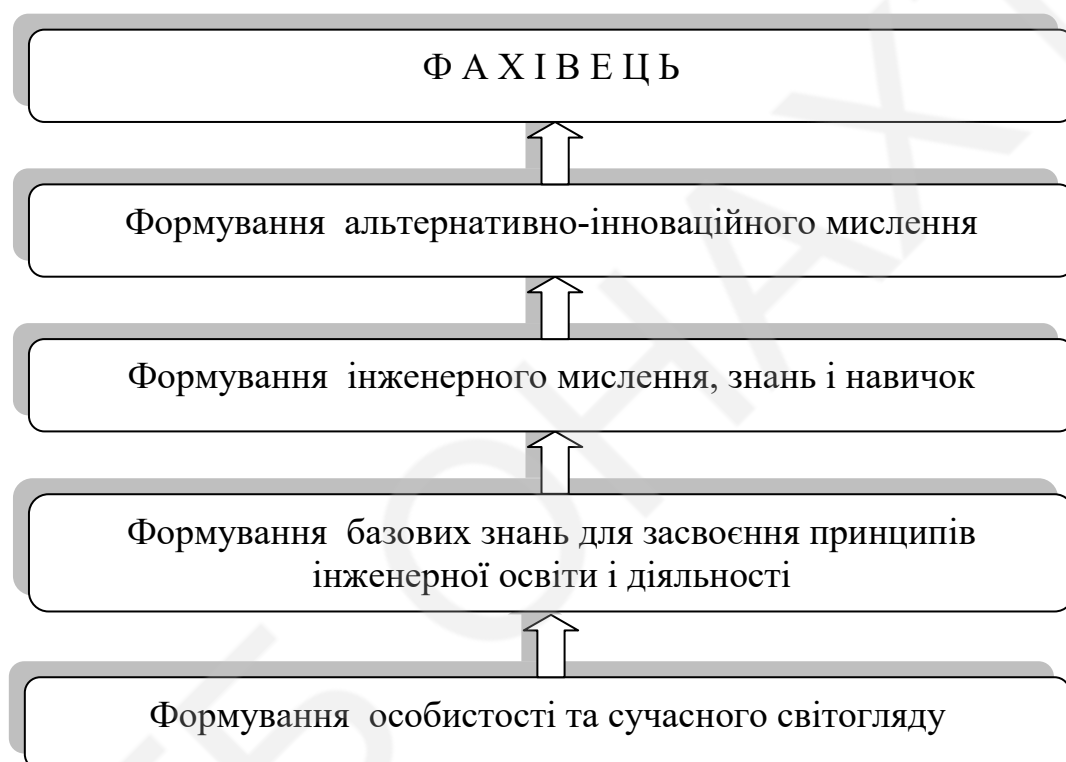

Рис. 1 - Філософія підготовки інженерних і наукових кадрів в ОНАХТ

Розвиток кадрового науково-виробничого потенціалу на випускаючих кафедрах ОНАХТ, зокрема кафедри технології комбікормів і біопалива (ТКіБ), заснований на різних формах навчального процесу, метою яких є підвищення інтелектуального і професійного рівня співробітників (рис. 2).

Враховуючи швидкий темп розвитку і впровадження наукових досягнень у галузі технології виробництва комбікормів, а також «старіння» професійних навичок виробничого персоналу, суттєво відчувається потреба у підвищенні кваліфікації виробничих кадрів. Одним із способів вирішення цього питання є науково-виробничі тренінги і семінари на базах профільних вищих навчальних закладів (ВНЗ) або на підприємствах.

Виробництво – процес безперервний, тому впровадження такої форми навчання на базі підприємства є найбільш прогресивною і ефективною, оскільки навчання персоналу здійснюється без відриву від виробництва. Крім

того, ця форма дозволяє підвищити кваліфікацію двох взаємодіючих сторін – виробників і наукових кадрів.

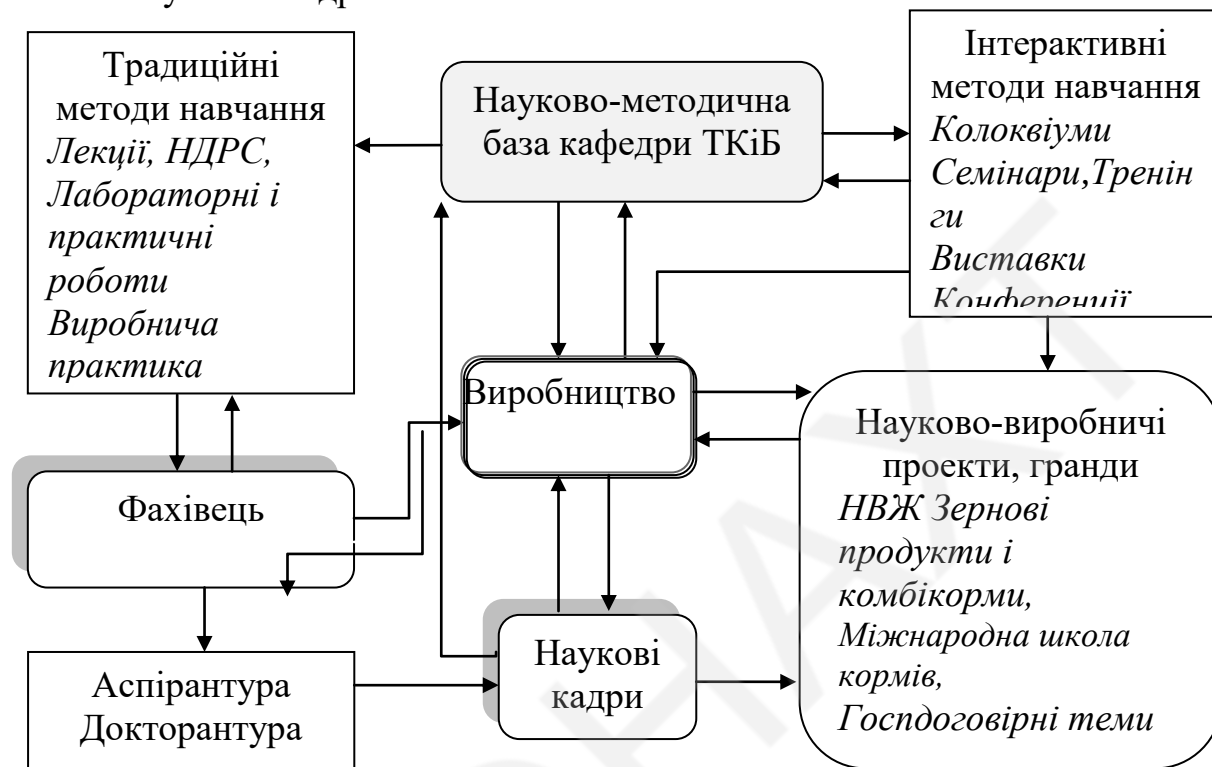

Рис. 2 – Розвиток кадрового науково-виробничого потенціалу на кафедрі технології комбікормів і біопалива

Необхідність проведення семінарів-тренінгів обумовлена прагненням підприємства бути конкурентоспроможним як на ринку праці, так і ринку готової продукції.

У тренінговому навчанні основна увага приділяється практичному аспекту, коли в процесі моделювання спеціально заданих ситуацій слухачі мають можливість розвинути і закріпити необхідні знання і навички, змінити своє відношення до власного досвіду і застосованих підходів. Практична цінність тренінгів обґрунтовується їх професійною спрямованістю і прикладним характером.

Ефективність тренінгів для виробничого персоналу оцінюють за результатами тестових завдань, здачі екзамену, вмінню швидко і правильно реагувати на позаштатні ситуації, які можуть виникнути під час виробничого процесу та загальної атестації персоналу. Успішне проходження цих тренінгів також є умовою підвищення якості готової продукції для підприємства та кар'єрного росту учасників.

Цінність семінарів для науковців і викладачів ВНЗ також є однією з форм підвищення свого кваліфікаційного рівня, оскільки надається можливість візуалізації і закріплення теоретичних знань, їх реалізації на виробництві.

Результатами таких семінарів-тренінгів є:

- надання різних форм консультативних послуг;

- можливість відбору дослідних зразків продукції на різних етапах виробництва, для подальшого аналізу;
- проведення наукових досліджень безпосередньо у виробничих умовах;
- навчання виробничого персоналу у аспірантурі (докторантурі);
- можливість перекваліфікації (одержання другої освіти);
- укладання господарських договорів прикладного та фундаментального характеру;
- укладання договорів на стажування викладачів і проходження виробничих практик студентами;
- представлення робочих місць для випускників ВНЗ.

В цілому для ВНЗ результат – визнання професійного рівня у сфері надання освітніх послуг і підготовки висококваліфікованих фахівців.

Так, на замовлення одного з лідерів у зернопереробній галузі ПАТ «Миронівський хлібопродукт», співробітниками кафедри ТКІБ було проведено серію науково-практичних семінарів і тренінгів з напрямку «Сучасний стан технології та техніки виробництва комбікормів» для співробітників комбікормових цехів на філії «Внутрішній господарський комплекс з виробництва кормів», ВАТ «Вінницька птахофабрика» (грудень 2015 р.) та ПАТ «Миронівський завод по виготовленню круп і комбікормів», ТМ «Наша Ряба» (лютий 2016 р.).

В ході науково-практичних семінарів і тренінгів були розглянуті теоретичні та практичні аспекти виробництва комбікормів, проблеми та досвід їх вирішення на провідних комбікормових підприємствах України, Франції, Нідерландів та Данії. Актуальність доповідей викладачів підкреслюється активним обговоренням слухачами проблем ресурсо- та енергозбереження при виробництві комбікормів, процесах теплової обробки (кондиціонування, експандування, гранулювання) та ін.

У процесі тренінгу були застосовані традиційні допоміжні матеріали, інструменти і тренінгові технології, що широко використовуються у зарубіжній практиці фахівцями при розробці і впровадженні стратегічних змін на підприємствах (мультимедійне супроводження, схеми, роздатковий матеріал, відео). Серед запропонованих методик особливу зацікавленість викликали моделювання виробничих ситуацій, методики «мозкового штурму» і координації групової роботи (наприклад, група операторів технологічного процесу виробництва гранульованих комбікормів) та SWOT-аналіз параметричних схем виробничих технологічних процесів, який враховував впливи, слабкості, можливості і загрози різних факторів на ефективність і стабільність технологічних процесів виробництва комбікормів.

Під час взаємного тренінгу перед групою науковців з боку виробництва було поставлено ряд питань з оцінки ефективності технологічних процесів і удосконалення технології виробництва комбікормів, які потребують подальшої оцінки і аналізу. Всі виробничі питання були узагальнені, а запропоновані пропозиції були враховані у навчального процесі при виборі тематик наукових

гуртків, розробці завдань для учбово-дослідної роботи студентів, перегляду діючих і нових робочих програм кафедри ТКІБ.

Сьогодні науково-виробничі тренінги стають невід'ємною частиною особистого і професійного вдосконалення викладача нашої академії. У перспективі для більш ефективної роботи і більш тісного зв'язку навчального процесу з виробництвом можливо об'єднання зусиль навчальних тренінгів за участю різних кафедр і факультетів академії.

ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ ВИСОКОЯКІСНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Б.В. Єгоров, В.Є. Браженко

Впровадження інноваційних навчальних технологій навчання впливає на подальший розвиток високоякісної вищої освіти, яка базується на постійному вдосконаленні навчально-виховного процесу. Найважливішим складником навчально-виховного процесу є навчально-методична робота, що спрямована на методичне забезпечення й удосконалення існуючих форм занять викладачів зі студентами. На основі аналізу досвіду підготовки студентів у вищих навчальних установах з'ясовано, що є заклади з застосуванням однієї форми навчання, а також з бімодальним та зі змішаним типами навчання. Заклади бімодального типу навчання (Інститут відкритого навчання при Університеті Чарльза Стерта, Університет Найробі, Університет Ботсвани та Університет Замбії) пропонують дві форми навчання, тобто з використанням традиційних аудиторних методів та методів дистанційного навчання. Заклади змішаного типу навчання, зокрема Університет Deakin й Університет Murdoch (Австралія), застосовують одночасно форми очного та дистанційного навчання. Такі форми навчання дозволяють максимально забезпечити гнучкість щодо місця та темпу навчання студентів.

При засвоюванні навчального матеріалу дисципліни важливу роль мають раціональні засоби: методи організації самостійної роботи, техніка праці, умови праці та ін. Самостійна робота студентів передбачає: відпрацьовування тем лекцій, лабораторних, практичних робіт, семінарських занять; виконання рефератів, індивідуального завдання, курсового проекту; підготовку до модульного контролю та іспитів; роботу з літературними джерелами та нормативно-технічною документацією. Для надання студентам можливості самостійного освоєння матеріалу, оформленого як окремий модуль відповідно до програми, доцільно впроваджувати методичне забезпечення за формою дистанційного навчання. До характерних особливостей такої форми навчання можна віднести використання спеціалізованих технологій та засобів навчання. Доставка інформації в інтерактивному режимі за допомогою використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) дозволяє організувати

студентами теоретичних знань. До форм такої роботи ми відносимо: понятійний диктант, складання розгорнутого конспекту лекції, аргументований аналіз конкретних економічних подій, чи процесів, проблемно-пошукові завдання, завдання розрахункового характеру.

Досить цікавою формою самостійної роботи, яка допомагає активізувати зусилля у навчальному процесі, є науково-дослідна робота. Саме вона створює можливість реального співробітництва між викладачем та студентами, посилює інтерес до професійної діяльності. Така робота змушує студентів по-іншому поглянути на суть і зміст навчання у ВНЗ. Ефективним засобом педагогічного впливу ми вважаємо також прийом емоційного спонукання до активної творчої діяльності, що забезпечується використанням на заняттях записів наукових, публіцистичних аудіо та відео програм. Студентам з достатньо високим рівнем розвитку пізнавальної діяльності корисно давати завдання на створення блок-схем основного змісту тієї чи іншої теми, виявлення системних зв'язків у змісті навчальних курсів.

Результати такої роботи як правило обговорюються й коректуються на семінарських заняттях та індивідуальних консультаціях. Максимальний розвиток творчого потенціалу студентів відбувається в процесі спеціально організованої навчальної діяльності у вигляді ділової гри. Ділові ігри дозволяють моделювати різні складні й конфліктні ситуації, аналогічні тим, з якими студент може зустрітися в житті. Гра завжди націлена на вироблення стратегії поведінки, сприяє формуванню інтуїції, умінь вільно орієнтуватися та діяти в складній ситуації, допомагає передбачати вірогідні наслідки тих чи інших рішень, аргументувати свій вибір.

Отже, можна зробити висновок про те, що розвиток творчого потенціалу студентів має бути цілеспрямованим, методологічно обґрунтованим процесом, адже його метою є формування креативної особистості, максимально адаптованої до вимог сучасності. При цьому ефективність та результативність педагогічного здійснення забезпечується всією логікою побудови змісту навчального процесу, стилем навчання і виховання, відповідними організаційними формами та прийомами. І від того, як викладач і студент будуть враховувати їх у своїй діяльності залежатиме рівень професіоналізму і духовності майбутнього фахівця.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ТРЕНІНГІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ КОМП'ЮТЕРНОЇ ПРОМИСЛОВOSTІ

Б.В. Єгоров, А.В. Макаринська, О.Є. Воєцька, Т.В. Бордун

Запорука успіху будь-якого сучасного підприємства – постійне вдосконалення та розвиток навичок персоналу. Розвиток кадрового науково-виробничого потенціалу заснований на різних формах навчального процесу (рис. 1), метою яких є підвищення інтелектуального і професійного рівня

співробітників. Враховуючи швидкий темп розвитку і впровадження наукових досягнень в галузі технології виробництва комбікормів, а також «старіння» професійних навичок виробничого персоналу, суттєво відчувається потреба у підвищенні кваліфікації виробничих кадрів. Одним із способів вирішення цього питання є науково-виробничі тренінги і семінари на базах профільних вищих навчальних закладів (ВНЗ) або на підприємствах.

Виробництво – процес безперервний, тому впровадження такої форми навчання на базі підприємства є найбільш прогресивною і ефективною, оскільки дозволяє підвищити кваліфікацію двох взаємодіючих сторін – виробників і наукових кадрів. Необхідність проведення семінарів-тренінгів обумовлена прагненням підприємства бути конкурентоспроможним як на ринку праці, так і ринку готової продукції. У тренінговому навчанні основна увага приділяється практичному аспекту, коли в процесі моделювання спеціально заданих ситуацій слухачі мають можливість розвинути і закріпити необхідні знання і навички, змінити своє відношення до власного досвіду і застосованих підходів. Практична цінність тренінгів обґрунтовується їх професійною спрямованістю і прикладним характером. Ефективність тренінгів для виробничого персоналу оцінюють за результатами тестових завдань, здачі екзамену, вмінню швидко і правильно реагувати на позаштатні ситуації, які можуть виникнути під час виробничого процесу та загальної атестації персоналу. Успішне проходження цих тренінгів також є умовою підвищення якості готової продукції для підприємства та кар'єрного росту учасників.

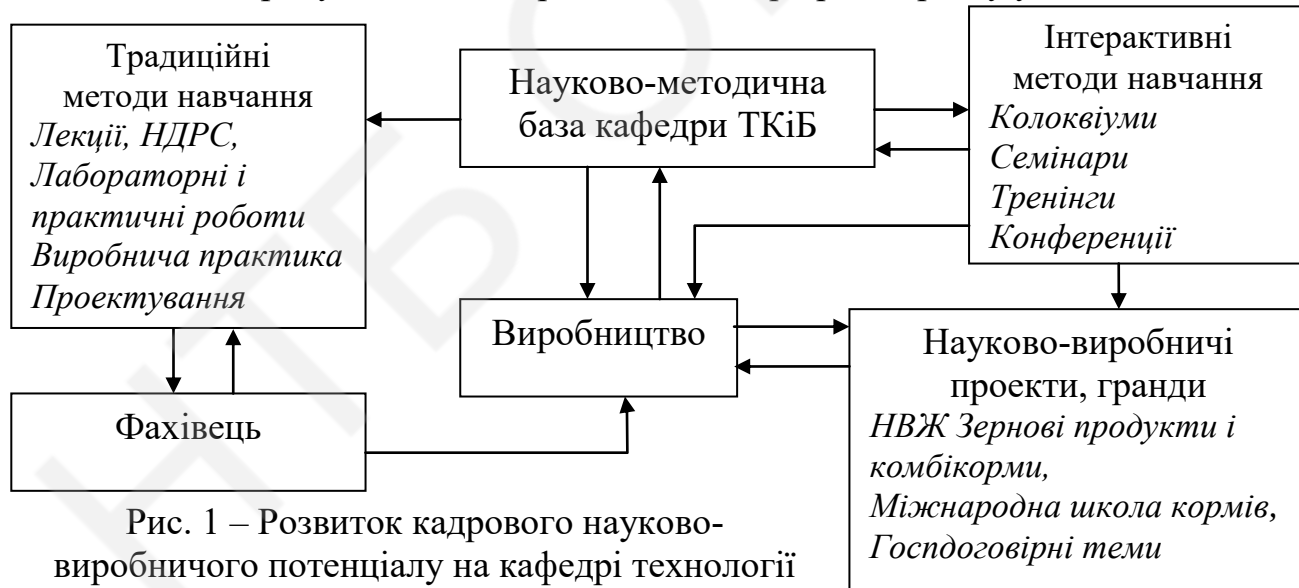

Рис. 1 – Розвиток кадрового науково-виробничого потенціалу на кафедрі технології комбікормів і біопалива (ТКіБ)

Цінність семінарів для науковців і викладачів ВНЗ також є однією з форм підвищення свого кваліфікаційного рівня, оскільки представляється можливість візуалізації і закріплення теоретичних знань, їх реалізації на виробництві. Результатами таких семінарів-тренінгів є: надання різних форм консультативних послуг; можливість відбору дослідних зразків продукції на різних етапах виробництва, для подальшого аналізу; проведення наукових досліджень безпосередньо у виробничих умовах; укладання господарських

договорів прикладного та фундаментального характеру; укладання договорів на стажування викладачів і проходження виробничих практик студентами; представлення робочих місць для випускників ВНЗ. В цілому для ВНЗ результат – визнання професійного рівня у сфері надання освітніх послуг і підготовки висококваліфікованих фахівців.

Так, на замовлення одного з лідерів в зернопереробній галузі ПАТ «Миронівський хлібопродукт», співробітниками кафедри ТКІБ було проведено серію науково-практичних семінарів і тренінгів з напрямку «Сучасний стан технології та техніки виробництва комбікормів» для співробітників комбікормових цехів ТОВ «Вінницька птахофабрика» (грудень 2015 р.) та ПАТ «Миронівський завод по виготовленню круп і комбікормів», ТМ «Наша Ряба» (лютий 2016 р.).

В ході науково-практичних семінарів і тренінгів були розглянуті теоретичні та практичні аспекти виробництва комбікормів, проблеми та досвід їх вирішення на провідних комбікормових підприємствах України, Франції, Нідерландів та Данії. Актуальність доповідей викладачів підкреслюється активним обговоренням слухачами проблем ресурсо- та енергозбереження при виробництві комбікормів, процесах теплової обробки (кондиціонування, експандування, гранулювання) та ін. В ході тренінгу були застосовані традиційні допоміжні матеріали, інструменти і тренінгові технології, що широко використовуються у зарубіжній практиці фахівцями при розробці і впровадженні стратегічних змін на підприємствах (мультимедійне супроводження, схеми, роздатковий матеріал, відео). Серед представлених методик особливу зацікавленість викликали моделювання виробничих ситуацій, методики «мозкового штурму» і координації групової роботи (наприклад, група операторів технологічного процесу виробництва гранульованих комбікормів) та SWOT-аналіз параметричних схем виробничих технологічних процесів.

Під час взаємного тренінгу перед групою науковців з боку виробництва було поставлено ряд питань з оцінки ефективності технологічних процесів і удосконалення технології виробництва комбікормів, які потребують подальшої оцінки і аналізу. Всі виробничі питання були узагальнені, а запропоновані пропозиції були враховані в учбовому процесі при виборі тематик наукових гуртків, розробці завдань для учбово-дослідної роботи студентів, перегляду діючих і нових робочих програм кафедри ТКІБ.

Сьогодні науково-виробничі тренінги стають невід'ємною частиною особистого і професійного вдосконалення викладача. У перспективі для більш ефективної роботи і більш тісного зв'язку учбового процесу з виробництвом можливо об'єднання зусиль навчальних тренінгів за участю різних кафедр і факультетів академії.

виготовленню круп і комбікормів» – був проведений семінар «Сучасні техніка і технології зберігання та сушіння зерна», на якому були всебічно розглянуті питання технології зберігання зерна та олійних культур (доц. Борта А.В.), особливості процесів приймання, розміщення, очищення, відвантаження, розміщення, очищення, відвантаження зернових і олійних культур (доц. Страхова Т.В.), основ теорії, технології та техніки сушіння зерна (проф. Станкевич Г.М.). Лекції супроводжувались демонстраційними матеріалами і викликали беззаперечний живий інтерес та багато запитань у слухачів семінарів.

Після закінчення виїзних семінарів його слухачам вручаються сертифікати про підвищення кваліфікації, що безумовно сприятиме їх подальшому кар'єрному зростанню.

Обов'язковою складовою таких семінарів є також профорієнтаційна робота, під час якої демонструються фільми про нашу академію, про її спеціальності, надаються різноманітні профорієнтаційні матеріали.

Таким чином, виїзні семінари надають можливість викладачам знайомитись з проблемами діючих підприємств галузі, обговорювати та знаходити разом з працівниками підприємств шляхи їх вирішення, що підвищує кваліфікацію не лише виробників, але і є своєрідним підвищенням кваліфікації самих викладачів. А це, в свою чергу, дозволяє надавати студентам набагато більше нової практичної інформації за фахом «Технологія зберігання та переробки зерна», а також впроваджувати нові знання та розв'язувати нагальні практичні проблеми галузі у курсових і дипломних проектах та кваліфікаційних роботах магістрів, що безумовно підвищуватиме якість підготовки студентів кафедри ТЗЗ на всіх рівнях освіти – бакалавр, спеціаліст, магістр.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТА»

К.В. Стасюкова

Міждисциплінарні підходи й методи пізнання виникають на межі різних наукових дисциплін. Такі підходи притаманні сучасним науковим дослідженням. Вони відображають інтегративні тенденції в розвитку науки. Вивчення за їхньою допомогою об'єктів соціально-економічної природи дає можливість отримати нове знання. До міждисциплінарного інструментарію належать наукознавчі, організаційні, історичні, інформаційні та інші підходи.

Утвердження України як демократичної держави є одночасно духовним, політичним, соціальним і культурним утвердженням громадян, здатних керуватись не суб'єктивними інтересами, а інтересами держави. Вища освіта в цілому і університетська зокрема набувають у даному контексті принципово нового звучання. Підготовка фахівців з вищою освітою розпочала будуватись

О.І. Южакова, Т.Г. Казарян.....	153
ТЕХНОЛОГІЯ SKYPE – ЯК ЗАСІБ КОМУНІКАЦІЇ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	
О.Б. Васи́лів, О.С. Ті́тлов.....	155
ВИКОРИСТАННЯ ТЕМАТИКИ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ РОБІТ КАФЕДРИ БІОТЕХНОЛОГІЇ, КОНСЕРВОВАНИХ ПРОДУКТІВ І НАПОЇВ В КУРСОВИХ ТА ДИПЛОМНИХ ПРОЕКТАХ СТУДЕНТІВ	
Я.Г. Верхівкер, О.М. Мирошніченко.....	156
РОЛЬ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ЗВ’ЯЗКІВ В ЗАПРОВАДЖЕННІ НОВОГО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ»	
В.Е. Волков, Н.О. Макоєд.....	157
РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ	
С.Ф. Волкова, О.Л. Фрум.....	158
НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ТРЕНІНГІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ КОМБІКОРМОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	
Б.В. Єгоров, А.В. Макаринська, О.Є. Воєцька, Т.В. Бордун.....	160
АНАЛІЗ ДИПЛОМНИХ ПРОЕКТІВ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ “ТЕХНОЛОГІЇ ЗБЕРІГАННЯ І ПЕРЕРОБКИ ЗЕРНА”	
Б.В. Єгоров, О.Є. Воєцька, А.В. Макаринська.....	163
МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	
Д.О.Жигунов, О.С. Волошенко.....	165
ВІДКРИТТЯ НОВИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ У СФЕРІ ОСВІТИ	
І.М. Агеєва, І.І. Савенко, І.О. Седікова.....	167
РОЛЬ ДІЛОВИХ ІГОР ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «АГРОПРОМИСЛОВІ ФОРМУВАННЯ В СИСТЕМІ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ»	
Н.Й.Басюркіна.....	170
КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ»: ВИКЛИКИ ЧАСУ, ВИМОГИ СУСПІЛЬСТВА	
С.А. Бондаренко.....	171
ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ВИКОРИСТАННЯМ СИСТЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ MOODLE	
Ю.К. Корнієнко, Ф.А. Трішин.....	173
ЗАСТОСУВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ОПРАЦЮВАННІ КУРСУ ДИСЦИПЛІНИ "КУЛЬТУРА ХАРЧУВАННЯ"	
О.В. Золевська.....	180
ІДЕНТИФІКАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ЯК МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ НАУКОВОЇ ГАЛУЗІ	
О.І. Павлов.....	181
ВИКОРИСТАННЯ СДН MOODLE ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ В КУРСІ «ДИСКРЕТНА МАТЕМАТИКА»	
Ю.К. Корнієнко, В.М. Плотніков.....	183